

Niet meer eten en drinken: proces of besluit?

Ali van Dijk

Vraag

De moeder van Jolanda heeft een kwetsbare gezondheid, haar conditie gaat achteruit. Ze weigert steeds vaker als haar eten of drinken wordt aangeboden. Jolanda schrikt hiervan. Ze heeft in de media berichten gezien dat mensen bewust stoppen met eten en drinken. Wat moet ze hiermee? Gelukkig kan ze de Advieslijn van de NPV bellen.

Antwoord

Om een goed antwoord te vinden op deze vraag is het belangrijk om onderscheid te maken tussen verschillende situaties. Enerzijds het normale verouderings- en stervensproces waarbij de behoefte aan eten en drinken verdwijnt. Anderzijds een bewust stoppen met eten en drinken met als doel daardoor te sterven.

Wanneer iemand in de laatste levensfase is gekomen, past daarbij dat eten en drinken moeizamer gaat en uiteindelijk helemaal niet meer lukt. Dit is een normaal en natuurlijk proces. Eten en drinken lukt niet goed meer omdat het lichaam stervende is. Het is goede zorg om dit proces te aanvaarden, waarbij eten en drinken wordt aangeboden zonder aan te dringen als het niet meer lukt.

Van een heel andere situatie is sprake als iemand (nog) niet in de laatste levensfase is, maar weloverwogen en bewust stopt met eten en drinken met de dood als doel. Dit wordt BSTED genoemd (bewust stoppen met eten en drinken).

Deze keuze kan soms leiden tot ernstige klachten, waardoor het zwaar is om vol te houden. Je kunt hierbij denken aan dorst en verwardheid. Om BSTED vol te houden tot de gewenste dood, wordt een beroep gedaan op naasten en zorgverleners om hierin te ondersteunen. Daarbij kan medische begeleiding nodig zijn, thuis of in een zorginstelling. Doel hiervan is om het hele proces draaglijk te laten zijn.

Mensen die deze beslissing nemen, doen dit vanuit verschillende motieven. Bij een deel van hen is een euthanasieverzoek afgewezen. Anderen vinden euthanasie een stap te ver. Zij kiezen vervolgens welbewust op deze manier voor de dood. Het motief hiervoor kan lichamelijk of psychisch lijden zijn. Ook zijn er mensen die hun leven voltooid vinden en daarom een einde willen aan dit leven. Achter deze keuze kan een wereld van moeite en eenzaamheid schuilgaan.

Bij een Bijbelse visie op zorg voor het leven hoort het aanvaarden van het sterven als dit onherroepelijk komt. Het zelf besluiten tot de

dood door bewust te stoppen met eten en drinken past hier niet in. Ondertussen is het wel belangrijk om aandacht te hebben voor onderliggende redenen voor zo'n besluit en te zoeken naar passende ondersteuning.

Voor Jolanda wordt helder dat er in de situatie van haar moeder sprake is van een natuurlijk proces, waarbij eten en drinken niet goed meer lukt. Deze wetenschap helpt haar om dit te accepteren en in alle rust aanwezig te zijn bij haar moeder in deze laatste kostbare periode van haar leven. ■

Heeft u vragen over vocht en voeding?

- Neem contact op met de NPV-Advieslijn (zo nodig 24/7 bereikbaar): **(0318) 54 78 88** of **npvzorg.nl/advieslijn**
- Lees de themapagina: **npvzorg.nl/vocht-en-voeding**
- Doorloop de digitale keuzehulp 'Tijdig nadenken over het levenseinde': **npvzorg.nl/keuzehulp-levenseinde**